

Virki føroyinga í Grønlandi

KNYTT TIL DANSKAN STATSBORGARARÆTT ER EINASTI MÖGULEIKI FYRI FØROYINGAR AT HALDA OG VINNA MEIRI VIRKISRÆTT Í GRØNLANDI

Hvor einasti skilamaður skuldi skilt hetta.

Men nú kemur — Hákon Djurhuus — hansara pennur — fram í Dagblaðnum og finst at hesum.

Fólkaflokkurin vil ætlandi so — H. D. talar fyri flokkinn — at vit skulu avtaka okkara danska statsborgararætt — æfyrir at vinna meiri rætt í Grønlandi!

Vit lata tað standa til fólks politisku viðgerð at meta hesa stöðu Hákonar og fólkafloksins.

Skil verður ilt at finna í henni. Í somu lotu, vit hava avtikið okkara danska statsborgararætt, hava vit eisini avtikið okkara veiðirættindi í Grønlandi áðrenn vit dómur.

Fólkafloksins stöða er so stutt

tann sama sum tjóðveldisins: Loysing, loysing frá ikki bara Danmark, men eisini frá Grønlandi.

Tjaldrið fór til Keypmannahavnar í gjárkvöldi kl. 20. — Fótbóltsleikarnir, ið leika skulu móti Heltendingum fóru við og eisini sendinevndin til Grønlands við lögmanni á odda. Teir fara til Keypmannahavnar og ikki yvir Prestwich, ið ætlanin var. 19. august fara teir við flogfari úr Kastrup til Søndre Ström fjord í Grønlandi. Tað fóru so nógv ferðafólk við Tjaldinum, sum tað kundi taka.

Smiril á land í dýrdarveðri

Mikunorgunin snemma frættust tey boð, at Smiril var sigldur á flúr, ið sker seg suðurum flesina við Hoyvíkshólmin. Hann var á veg á mikudagsrutu sína á eysturbygdin, á Eysturoynni var av streymavíðurskiftum og ólagi á røðurgreidurnar komin ov nær bogunum, so ikki barst undan at hann stoytti.

Stoyturin var heldur dyggur og ikki slappst av aftur skerinum við egnari hjálp. Skiparin, Hanus Jensen, kallaði tí á Rituna og Sigmund, ið sigldu ein góðan tein frammanfyri Smirli um at koma til hjálpar. Fyrst setti Ritana á, men einki batti síðan setti Sigmundur á og tá bar til og Smiril var loystur.

Hann sigldi sjálvur oman aftur til Havnar, men stoyturin var so dyggur, at hann hevði slagsíðu uppá 15°. Hol var komið á oljutanga og fleiri plátur farnar dygt við kjólin. Sjálv-

ur er kjólin eisini farin tvöör á miðjuni, men hvussu umfatandi skaðin er, man ilt verða at siga.

TERNAN Í RUTUNA.

Meðan Smiril er á sleipstøð til umvælingar er Ternan sett í rutuna og tikin úr tenastuni, sum hjálparskip hjá sildafloktanum.

Sjóforhoyr var mikudagin seinra-partin og segði skiparin har frá, at orsökina til, at Smiril helt leiðina so nær landi, stóðst av streymavíðurskiftum. Og so kom røðurketan í »beknebe».

Smiril er tryggjaður í Sjóvátryggingini fyri góða hálva millión kr.

BLAÐIÐ

Vegna summarfrítíðina kemur blaðið ikki út í næstu viku.

Hvat segði P. M. Dam á blaðmannafundi?

P. M. Dam á blaðmannafundinum svaraði bara donskum blaðmanni uppá fyrispurning og lýsti frá, hvussu ið sagt var fyri føroysku sendinevndini, at hin grønlandski fiskiskapurin søluliga og vinnuliga var ætlaður skipaður.

Ætlingin var, hevði stjórin fyri KGH sagt, at fiskimaðurin, tá ið saman um kom, skuldi fáa allan ágóðan av fiskiskapi sínum, men at henda ætlanin var bara í byrjan síni. Og, hevði stjórin víðari sagt: um samarbeiði kom at eynast millum føroyingar og grønlandingar, vildu føroyingar fáa allar og somu fyrimunir sum grønlandski fiskimaðurin.

Men hetta forðaði ikki fyri, at føroyingar framvegis út frá sínum havn um har uppi í Grønlandi arbeiddu sjálvstøðliga og fullkomuliga fyri egnu rokning.

Málið er at fáa alt Grønland vinnuliga til eitt fritt og opið land fyri ikki bara grønlandingar, men eisini fyri føroyingum og øllum donskum ríkisborgarum.

K.

Íslenska sildin

Íslendarar hava higartil selt 120.000 tunnur av sild til Russar í ár. Í fjór var nøgdn 150.000. Sildaveiðan hjá íslendingum hevur gingið væl í ár.

Bátarnir, ið rógva út fyri Konguliga Grønlandska Handilin hava nú fingið ialt 300 tons av fiski — veðrið hevur ikki verið so lagligt.

Í Kangarsuk hava teir veitt 260 tons í saltfiski.

Nordafarbatarnir veiddu mikudagin 40 tons og hevur veðrið seinrapartin í vikuni verið gott.

Húsabyggingarspurningurin til 1. viðgerð

Eitt tað mest áhugaverda mál ið varð lagt fram á tingi í Ólavsokeitingsetuni man uttan íva verða málið um veðhald fyri lánnum til húsabygging.

Tá tað kom til 1. viðgerð á tingi 5. august vóru eisini allir flokkar hugaðir fyri at fáa hetta mál loyst á ein ella annan hátt.

Løgmaður legði málið fram á ting og greiddi frá endamáli tess, og visti m. a. á hvussu tørvandi tað mangar staðir í dag hjá familjunum at fáa hús, men orsakað av ólagaligum víðurskiftum við lánokku liggur mang an sera tungt hjá manni at fara undir húsabygging. Fyrliggjandi mál vil koma at hjálpa í stóran mun og gera tað hópinn lættari at fara undir bygging.

Tr. Samuelson fyri sambandsflokkinn var fegin um at hetta mál, sum ofta fyrr hevur verið frammi, aftur er lagt á tingborð av landsstýrinum, tí tað er neyðugt at fáa loysn á henda spurning. Mangastaðir bógva fólk í kjallarum, ið ikki eru eignaðir til bústað. Hann visti á at mangastaðir eru vansar víðvíkjandi matrikulering, ið gera, at lánokku í Danmark ikki er so lott at fáa og er hetta tí eisini ein spurningur at taka upp, í hesum sambandi. Hann helt ikki at landsstýri átti at administrera hetta tiltak, tað verður ov dyrt, men var tað tí ein loysn at latið realkreditstovnin tikið ser av administrasjónini, tað vildi verið ópraktiskt um landsstýrið fór undir at administrera 2 prioriteringsbygging — aðrir möguleikar munnu óivað finnast.

Hákon Djurhuus segði vegna fólkaflokkinn at hesin spurningurin er eitt problem allir megu ásannað er tilstæðar. Tað er eingin flokkur ið ikki er positivt innstillaður fyri hesum spurningi. Ein partur er av fólki, sum ei heldur kann makta tey 25 %. Hann fíltist annars at lögmaður hevði lagt málið fram og eisini tikið orðið undir 1. viðgerð, tí helt hann, at stóran munur, tað er sum lögmaður ella sum flokksformaður javnaðarflokksins, at hann tekur orðið í málinum. Rimuligt hevði verið um administrasjónin varð lögð undir realkreditin. Helt annars at eisini átti at verið tikið tey ið bygt hava. Tað gamla lyndið at spara, er gull vert, men nýggja tíðin hevur broytt hetta lyndið í stóran mun, so spurningurin um bundna uppsparing átti at verið tikin upp. At enda segði Hákon Djurhuus, at skil mátti verða í byggingarplánum og vónaði nevndarviðgerð, fór at finna eina loysn, soleiðis at allir flokkar kunnu semjast.

Marius Johannesen: Sjalvstýrisflokkurin, tók undir við teim fyrru talarunum. Tíðirnar eru broyttar, fyrr óttaðust menn at koma undir skuld, í dag er ikki so. Nú giftist fólk fyrr enn í gamlari tíð. Helt tað vera gleðiligt at hetta uppskot kemur fram, men fíltist á um 2 milliónir krónur varð nóg mikið um árið, betur var um talið í fyrsta viðfangi varð heldur størri.

Erlendur Patursson, tjóðveldisflokkurin visti serliga á uppskot Tjóðveldisflokksins frá 1951, har eru gjøllari reglur hesum máli viðvíkjandi, tá setti flokkurin fram uppskot um húsagrunn Føroya. Helt annars ikki at málið var komið stórt longur enn í 1951.

Løgmaður takkaði fyri góða undirbúning. Um praktiskar spurningar kann verða samrást um. Tað er gleðiligt, helt lögmaður fram, at menn vilja hava nevndarviðgerð og styðjaði málið um at lata tað fara í gjøllarnevndina og tók aftur uppskot sitt um at lata málið fara til 2. viðgerð.

Kjartan Mohr styðjaði málið. Vit megu sjálvandi fáa tak yvir hovdið í Føroyum. Fólk ið flytur í størplássini. Kj. Mohr helt síðan fram at hann sá málið frá stórrí sjónarmiði og bendi m. a. á, at radhúsbygging var framtíðin fyri Havnina, tað fíest lættligt og er lættast fyri fólk ið flyta til Havnina. Hann helt eisini fyri at tað eisini var ein bági í, at fólk soleiðis flytir frá smáplássunum og hetta mál eigur tí at verða knytt saman við smærri frystihús. Vegasambandið vil í hesum føri hava stóran áhuga. Hann meinti annars at alt gekk í tað borið at øll fóru at liva av danskari sosialhjálp í Føroyum.

Danbjørg var glaður yvir at fyrirliggjandi mál varð komið fram. Hetta er tað næstbesta, helt hann fyri. Besta fár vit ikki so leingi privatkapitalistiska lyndið reður — meinti at landið átti at keypt inn viðin — tá fingi vit hann nógv bilagari og betri, sum er, reður um hjá solu manninum at fáa bilagar vörur og selja dyrt.

Orðaskiftið varð so endað og mál ið fór til viðgerðar í fíggarnevndini.

Fótbólturin

Síðsta sunnudag vann KÍ landskappingardystin móti HB við 2-0. Standa nú B36 og KÍ javnt við 11 stigum hvørt; men B36 stendur betur í máltali og hevur ein leik eftir (móti HB) meðan KÍ ongan hevur eftir. Skuldi sostatt B36 átt góð líkindi fyri at gjørt Føroya meistari í ár.

Í meðaldeildini og dreingjadeildini verða KÍ og TB, ið koma í finaluna.

Landskappingin í Hetlandi

Við Tjaldur í gjárkvöldið fór fótbóltsliðið til Hetlands. Teir skulu umframt landskappingina leika einar 2 aðrar dystir.

Elisabeth var inni við 391 tunnum av sild í vikuni.